

Περιεχόμενα

Πρόλογος	17
Κεφάλαιο 1: Σκέψη	19
Ορισμός	19
Σκέψη και νοημοσύνη	24
Ικανότητα ή δεξιότητα	25
Ενιαία ή μη δομή	28
– Πιαζετιανή και νεοπιαζετιανές απόψεις	28
– Ψυχομετρική άποψη	29
Γνώση δηλωτική ή διαδικαστική.....	33
Η άσκηση της σκέψης.....	35
Οι περιορισμοί της σκέψης.....	37
Ατομικές και πολιτισμικές επιδράσεις	38
Η μελέτη της σκέψης	39
– Λεκτικές αναφορές	43
Σύνοψη	46
Κεφάλαιο 2: Λύση προβλημάτων	49
Ορισμός	49
Μοντέλα λύσης προβλημάτων	50
Θεωρίες για τη λύση προβλημάτων	54
Η μορφολογική άποψη	54
Η συνειρμική άποψη	57
Η άποψη της επεξεργασίας πληροφοριών	59
Λύση προβλημάτων και τεχνητή νοημοσύνη: Ο ρόλος των στρατηγικών	60
Εξαντλητική διερεύνηση	60
• Η στρατηγική της εις βάθος διερεύνησης	63
• Η στρατηγική της εις πλάτος διερεύνησης	63

• Διερεύνηση μπρος-πίσω	63
Λειτουργίες αξιολόγησης και ευρετική διερεύνηση	64
– Ομαδικά παιχνίδια	67
Ο Γενικός Λύτης Προβλημάτων και η ανάλυση μέσωσ-στόχων	69
Κεντρικός επεξεργαστής και σχεδιασμός	75
Άλλες στρατηγικές λύσης προβλημάτων	79
Αναπαράσταση του προβλήματος	80
1. Η καταγραφή	80
2. Η χρήση γραφημάτων και διαγραμμάτων	80
3. Η χρήση πινάκων	80
4. Τα διακλαδωτά διαγράμματα	81
5. Η χρήση ομοιωμάτων ή συμβόλων	82
Σχεδιασμός και εκτέλεση λύσης	83
1. Η απλοποίηση	83
2. Η γενίκευση και η εξειδίκευση	83
3. Η ανάποδη πορεία	83
4. Η διχοτόμηση	84
5. Η χρήση αναλογιών	84
6. Η αντίφαση	85
7. Η αναδιατύπωση του προβλήματος	86
8. Ο καταγισμός ιδεών	86
9. Οι υποδείξεις	86
10. Οι ειδικές έννοιες	87
11. Η δοκιμή και σφάλμα	87
12. Η συμβουλή από ειδικούς	87
Η λύση προβλημάτων από επαΐοντες	87
Αναλογική σκέψη	90
Σκέψη με νοερά μοντέλα	92
Κεφάλαιο 3: Διαλογιστική	95
Ορισμός	95
Ορθολογικότητα	97
Ορθολογικότητα και συναίσθημα	99
Περιγραφή και ερμηνεία της διαλογιστικής	99
Έκδηλη-άδηλη διαλογιστική	101
Μέθοδοι μελέτης της διαλογιστικής	101

Κύρια θέματα στην έρευνα της διαλογιστικής	103
Επαγωγή	104
Σχηματισμός και έλεγχος υποθέσεων	104
– Απαγωγή	107
Παραγωγή	107
Θεωρίες	107
Η προσέγγιση των τυπικών κανόνων	108
Η θεωρία των νοερών μοντέλων	109
Η θεωρία των πραγματολογικών σχημάτων	110
Η θεωρία των ευρετικών και των προκαταλήψεων	111
Μετα-διαλογιστική	112
Είδη παραγωγικής διαλογιστικής	113
Λογική των τάξεων	113
Λογική των σχέσεων	114
Αριστοτελικός συλλογισμός	117
– Θεωρίες για τη συλλογιστική	122
Προτασιακή διαλογιστική	123
– Σχέσεις λογικών και αντίστοιχων γλωσσικών συνδέσμων	125
Συναγωγή συμπερασμάτων από διαλογιστικά σχήματα	126
Υποθετική διαλογιστική	129
Σφάλματα στη συναγωγή συμπερασμάτων	134
Διαλογιστική, σκέψη και ορθολογικότητα	136
Κεφάλαιο 4: Δημιουργική σκέψη	141
Δημιουργικότητα	141
Μέθοδοι μελέτης της δημιουργικότητας	144
Ατομικές περιπτώσεις	144
Η κοινωνιολογική και ιστορική προσέγγιση	145
Η ψυχαναλυτική προσέγγιση	146
Ψυχομετρικές απόψεις	147
Η συνειρμική θεωρία	150
Η γνωστική προσέγγιση	151
– Αναλογική ικανότητα	151
– Φαντασία	152
Η προσέγγιση του δημιουργικού γινώσκειν	154
Η προσέγγιση των πολλαπλών συστατικών	156

Η πραγματιστική προσέγγιση	158
Η προσέγγιση της τεχνητής νοημοσύνης	159
Σύνοψη	160
Η δημιουργική σκέψη	161
Η δημιουργική σκέψη ως παραγωγή δημιουργικού έργου	161
Η δημιουργική σκέψη ως λύση προβλημάτων	163
Η δημιουργική σκέψη ως ικανότητα	165
– Δημιουργικότητα και νοημοσύνη	165
Τα στάδια της δημιουργικής σκέψης	167
– Προετοιμασία	168
– Επώαση	168
– Φωτισμός	169
– Επαλήθευση	169
Διαταραχές της σκέψης και δημιουργικότητα	170
Το δημιουργικό άτομο	171
Δημιουργικότητα και φύλο	175
Παράγοντες που επηρεάζουν τη δημιουργικότητα	176
– Περιβαλλοντικοί παράγοντες	176
– Ο ρόλος της κριτικής	178
Καλλιέργεια της δημιουργικότητας	179
Τεχνικές άσκησης της δημιουργικής σκέψης	180
– Ο κατακλυσμός ιδεών	180
– Ο κατάλογος δημιουργικών ιδεών	180
– Ο κατάλογος ιδιοτήτων	182
– Το απάνθισμα	182
– Οι αναλογίες και οι μεταφορές	182
Η καλλιέργεια της δημιουργικότητας στο σχολείο	183
Η ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης	185
Κεφάλαιο 5: Λήψη αποφάσεων	189
Η μελέτη της λήψης αποφάσεων	190
Είδη μοντέλων στη μελέτη λήψης αποφάσεων	191
Σχέσεις λήψης αποφάσεων με άλλα είδη σκέψης	192
Μοντέλα λήψης αποφάσεων	196
Κανονιστικά μοντέλα	196
• Η θεωρία της προσδοκώμενης ωφέλειας	197

– Η έννοια της ωφέλειας	197
– Η θεωρία	199
• Η θεωρία του Savage	200
• Η πολυδιάστατη θεωρία της προσδοκώμενης ωφέλειας	202
• Μη αντισταθμιστικές στρατηγικές	206
• Η θεωρία της προσδοκώμενης ωφέλειας για συγκρουόμενους στόχους	207
• Παραβιάσεις των αρχών της θεωρίας της προσδοκώμενης ωφέλειας	208
– Μεταβατικότητα	208
– Σταθερότητα	209
– Επίδραση του πλαισίου	210
– Επιδράσεις της διάταξης	210
– Το φαινόμενο της ψευδογνώμης	211
<i>Επιδράσεις του είδους και του αριθμού</i> <i>των εναλλακτικών εκδοχών</i>	211
<i>Η απέχθεια των άκρων</i>	212
<i>Η ψυχολογική λογιστική</i>	212
<i>Συμπέρασμα</i>	213
Τα περιγραφικά μοντέλα	214
• Το μοντέλο του Simon	214
• Η θεωρία της προοπτικής	214
• Το φαινόμενο της βεβαιότητας	216
• Η ψευδοβεβαιότητα	217
• Η θεωρία της μετάνοιας	218
• Η ανάλυση λόγων	218
– Λόγοι υπέρ και κατά	219
– Επιλογή κάτω από συνθήκες σύγκρουσης	220
– Προσθήκη εναλλακτικών δυνατοτήτων	222
– Οριστικοί ή διαζευκτικοί λόγοι	223
– Μη αξιολογούμενα στοιχεία	224
– Συμπέρασμα	224
Λήψη αποφάσεων οι οποίες στηρίζονται σε ερμηνείες	225
– Η λήψη απόφασης από τους ενόρκους	226
– Η κατασκευή της ερμηνείας	227
– Η μάθηση του συνόλου των εκδοχών	228

- Αντιστοίχιση της ιστορίας με τις ετυμολογίες	229
- Η εμπιστοσύνη στις αποφάσεις	229
- Η διαλογιστική κατά την κατασκευή των αναπαραστάσεων	230
- Συμπέρασμα	231
Ευρετικές μέθοδοι και προκαταλήψεις στη λήψη αποφάσεων	231
Η ευρετική της αντιπροσωπευτικότητας	232
- Ο νόμος των μικρών αριθμών	233
- Η αγνόηση των ρυθμών βάσης	234
- Η μη παλινδρόμηση	235
- Η πρόβλεψη των ειδικών	236
Η ευρετική της προσφορότητας	236
- Η ζωρότητα των νοερών εικόνων	239
Πιθανότητα και εκτίμηση του κινδύνου	240
- Η προκατάληψη προς τα θετικά αποτελέσματα	240
- Σύνθετα συμβάντα	240
- Συντηρητισμός	241
- Η αντίληψη του κινδύνου	241
- Αγκίστρωση και προσαρμογή	243
Η αντίληψη του τυχαίου	244
- Τύχη και προκατάληψη	244
Συσχέτιση, αιτιότητα, και έλεγχος	246
- Μη ορατές συσχετίσεις	248
- Συσχέτιση και αιτιότητα	250
Σφάλματα στη λήψη αποφάσεων λόγω επιδράσεων της ομάδας	251
Οι παγίδες στη λήψη αποφάσεων	254
- Η υπερβολική εμπιστοσύνη	254
- Αυτο-εκπληρούμενες προφητείες	256
- Εγκλωβισμός	258
Περιορισμός των σφαλμάτων στη διατύπωση κρίσεων και λήψη αποφάσεων	260
- Διδασκαλία πιο προσαρμοστικών λειτουργιών	261
- Διδασκαλία πρόβλεψης και διόρθωσης λαθών	261
- Άσκηση σε διεργασίες ειδικές για το έργο	261
- Διδασκαλία μέσων ανάλυσης	261
- Προσαρμογή του περιβάλλοντος προς τις γνωστικές λειτουργίες	262

Κεφάλαιο 6: Η καλλιέργεια της σκέψης	263
Μεθοδολογία της έρευνας γνωστικής παρέμβασης	264
Ζητήματα στην έρευνα της γνωστικής παρέμβασης-επιτάχυνσης	265
– Επιλογή έργων πριν και μετά	269
– Επιλογή έργων άσκησης και τρόπων παρέμβασης	271
Παραδείγματα προγραμμάτων γνωστικής παρέμβασης	275
Το πρόγραμμα Συντελεστικού Εμπλουτισμού του R. Feuerstein	275
– Η θεωρητική προσέγγιση του Feuerstein	275
– Η τροποποίηση των γνωστικών ικανοτήτων και η σημασία της διαμεσολαβούμενης μάθησης	276
– Η εφαρμογή του προγράμματος	278
– Αξιολόγηση του προγράμματος	281
– Αποτελέσματα της παρέμβασης ως προς τους μαθητές	282
– Αποτελέσματα της παρέμβασης ως προς τους δασκάλους	283
Το πρόγραμμα ABC της Πολιτείας της Καρολίνα, Η.Π.Α.	284
Το πρόγραμμα «Νοημοσύνη» της Βενεζουέλας	287
Το πρόγραμμα CoRT για την πλάγια σκέψη	288
Το πρόγραμμα Φιλοσοφία για Παιδιά του M. Lipman	291
Προγράμματα Τυπικής Λογικής Σκέψης	294
– Το πρόγραμμα ADAPT	295
Το πρόγραμμα Πρακτική Νοημοσύνη για το Σχολείο	296
Καλλιέργεια της σκέψης μέσω της ανάγνωσης και της γραφής	297
Γραπτός λόγος	299
Ανάγνωση	300
– Μέθοδοι παρέμβασης στην κριτική ανάγνωση	302
Γραφή	303
– Η διδασκαλία του γραπτού λόγου	305
– Η γραφή δοκιμίου	307
Προφορικός λόγος	310
Στρατηγικές για ακρόαση στην αναφορική επικοινωνία	313
Γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές μάθησης	315
Μεταγνωστικές στρατηγικές	316
Παραδείγματα γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών	318
– Στρατηγικές επεξεργασίας	318
– Στρατηγικές οργάνωσης	318
– Στρατηγικές παρακολούθησης και κατανόησης	319

– Θυμικές στρατηγικές	319
Η εκτίμηση των στρατηγικών μάθησης	319
Το ερωτηματολόγιο Lassi	320
Το ερωτηματολόγιο «Με Ποιον Τρόπο Μαθαίνεις»	321
Το ερωτηματολόγιο «Τρόποι Προσέγγισης της Μάθησης»	324
Το ερωτηματολόγιο «Κίνητρα και Χρήση Στρατηγικών Μάθησης»	325
Διδασκαλία στρατηγικών	327
Παράγοντες επιτυχίας στα προγράμματα παρέμβασης	329
Βιβλιογραφία	333
Ευρετήριο Ονομάτων	363
Ευρετήριο Θεμάτων	372